

Sadonkorjuun jälkeen saapuu kevät

Sadonkorjuun jälkeen meitä ajaa syvä tarve tehdä aivan muuta kuin ajatella viljelyyn liittyviä asioita. Yritämme kuitenkin kulkea viljelyvuoden loppusuoran kunnialla, sillä kasvimaan seuraava vuodenaika on kevät. Syystöistä riippuu miten sujuvasti pääsemme keväällä taas alkuun.

Kasvukauden pituudesta

Pohjois-Karjalan pohjoisosassa viljelykausi on huomattavasti lyhyempi kuin esim. Savossa. Asettuessani tänne parikymmentä vuotta sitten, talvet saapuivat säännöllisemmin ja korjasin sadon viimeistään lokakuun puoliväliin mennessä. Nyt on koettu paljon leudompia syksyjä, jolloin olemme voineet työskennellä kasvimaalla pidempään ennen roudan iskeytymistä maahan. Lisääjasta huolimatta kiirehdimme syksyllä hieman, jotta käsipelillä hoidettu 6.5 aarinen kasvimaalla on heti keväällä kylvökunnossa. Vaativimmat kasvit, kuten sokerijuurikas, tarvitsevat täyden kasvukauden.

Kasvivalikoimasta

Kasvivalikoimaamme kuuluvat pääosin perinteiset, tšekäläisiin sääolosuhteisiin sopeutuneet kasvit kuten peruna, herne, härkäpapu, lanttu, nauris, palsternakka, porkkana, sekä viljat, joista kaikista viljelemme myös siemenet. Maria kasvattaa lisäksi herkempiä kasveja kuten yrttejä, tomaatteja, kaaleja ja kurpitsoja, joihin liittyy esikasvatusta ja joista emme välttämättä pysty kasvattamaan omia siemenkantoja. Niille on varattu yöhalloilta suojaisampi paikka talomme seinustalta. Siellä kypsyvät myös enemmän silmälläpitoa vaativat siemenkasvit ja minun riskipeluriviljelijän tattarit. Useimmat viljelemistämme kasvilajikkeistamme ovat vanhoja maataislajikkeita. Niiden lisäksi meillä on omat, taatusti sertifioimattomiksi ja sekarotuisiksi jalostetut maukkaat lajikkeet. Lantusta olen kasvattanut siemeniä jo 20 vuotta.

Sadonkorjuun jälkityöt

Nyt syksyllä kasvimaalle kesän aikana pesiytyneet kestorikkaruohot kuten leskenlehdet, juolavehnan tupsut ja ohdakkeenvarret ovat vielä löydettävissä, joten ne kannattaa poistaa juurineen. Syksyinen päätyöni sadonkorjuun jälkeen ja osittain sen aikanakin, on kaivaa talikolla kasvimaan reunat vähintään metrin leveydeltä, sillä rikkaruohot tunkeutuvat kasvimaalle erityisesti sen ulkoreunoista. Kuohkeutettu maa myös kuivuu keväällä nopeammin, jolloin se lämpiää varhaisemmin. Teen kaikki työt tärkeysjärjestyksessä, sillä routa saattaa armahtaa minut syystöistäni milloin tahansa. Kasvimaan reunojenpuhdistuksen jälkeen siirryn lehtien haravointiin. Kasaan ne leveäksi kaistaleeksi puutarhapalstamme reunaan estämään rikkaruohojen tunkeutumista viljelyalalle. Lehtikatteeseen istutamme ensi keväänä mansikkaa.

Osakompostointi pellolla

Kompostoimme keittiö-, puutarha- ja puintijätteitä yhdessä ihmisjätösten kanssa ulkokuurossa takana olevassa tilavassa lantalassa. Vessapaperin sijaan käytämme rahkasammalta, jonka ominaisuudet edesauttavat sitä, että kompostistamme tulee hyvälaatuista ja miellyttävää lannoitetta.

Pitkähkön kuljetusmatkan vuoksi emme kuitenkaan vie kaikkea kasvijätettä pellolta lantalaan. Sadonkorjuussa leikkaamme juuresten naatit heti pellolla, jonne perustamme samalla kompostikasan. Siihen laitamme naattien lisäksi myös kasvimaalle levitetyn ruohokatteen, jota poisharavoidessa penkeistä irtoaa myös osa rikkaruohoista. Ne palavat samalla kun kompostikasa lämpenee.

Kasaa voi suojata sateelta ravinnehuuhtoumien estämiseksi. Sillä ei pitäisi kuitenkaan olla merkitystä, sillä kasa sijaitsee muutenkin kasvimaan päällä. Kompostikasa ehtii muuttua mullaksi kevääseen mennessä yllättävän hyvin, ottaen huomioon että se on perustettu vasta talven kynnyksellä.

Vuoroviljely ohjaa maanmuokkauksen

Kasvimaan reunan puhdistuksen jälkeen kannattaa kiinnittää huomiota tulevan vuoden viljelyjärjestykseen. Koko kasvimaata en ehdi kääntämään käsin ja olen kehittänyt systeemin, jossa käänän maata syvemältä vain noin neljän vuoden välein. Edellytys tälle on, että maata on kohdeltava kevyesti. Metrin leveisiin penkkeihin ei saa astua eikä penkkien välisiä käytäviä levennellä.

Vuoroviljelyssäni seuran kasvien vaatimaa maan kuohkeutta. Syvämuokkaus ja perusteellinen puhdistus rikkaruohoista tapahtuvat perunannoston yhteydessä. Tälle palstalle tulevat seuraavana vuonna syväjuuriset palsternakat ja porkkanat, joille annetaan lannoitusta. Vuoden päästä kevyen pintamuokkauksen jälkeen on sitten lanttujen vuoro, joita lannoitetaan vain tuhalla. Viimeisenä ovat vuorossa korkealle kasvavat herneet, jotka nekään eivät saa lannoitusta. Ne pärjäävät oikein hyvin vaikka kasvimaata on ehtinyt rikkaruohoontuakin. Kehä sulkeutuu perunalla, joka saa vahvan lannoituksen. Perunaviljelyyn liittyvä kuokkiminen ja multaaminen pitää rikkaruohot kurissa kunnes perunanaston yhteydessä kasvimaata puhdistetaan taas perinpohjin.

Puutarhurin talviloma

Meillä syystöihin liittyy jonkin verran pinnistelyä, mutta se säästää monelta jatkotyöltä. Meitä on sentään odottamassa ihanan pitkä talvi, jolloin työkalenteri on väljä. Kuljemme ympäri taloa harrastuksiimme sulkeutuneina. Minulla pääni on täynnä vektorilaskentaa ja Maria tavoittelee mutkikkaan näköisiä käsityöhankkeita.

Maaliskuussa vasta herätämme kasvimaan hangen alta levittämällä ohuesti savipölyä tai tuhkaa lumen pinnalle keräämään auringonvaloa.

Hyvää talventuloa!

Lasse Nordlund

Ensin palstan reunat rikkaruohottomiksi

Kasvimaata reunustaa lehtikate, johon istutetaan mansikkaa

Naattijäte ja viljelykate kompostoituvat

Uusi viljelykierros alkaa tuhkapölytyksellä